

HÖVUÐSVINNINGUR

KRUPS mixari
(3 mix 4000 electronic)

frá handlinum við nógvu húsarhaldstólunum

DULAMENN

Dr. Jakobsensgata 19
100 Tórshavn
Tlf. 19496

HÖVUÐSVINNINGUR

Danmarkarferð aftur og fram

sjálvandi við Atlantic Airways
380 Sörvágur - Tlf. 33344

HÖVUÐSVINNINGUR

Vinn titt egna STÓRA FØROYSKA BÓKASAVN

Allar hesar bókurnar og mangar afturat

Stórt sæð alt tað nógv, undangongu-fyrirtekan innan føroyska bókaútgávu, **Bókagarður**, hevur givið út - harilum um allar VARDARNAH og mongu veru-lu føroysku stórverkini, i.d. eftir Heðin Brú, Martin Joensen, William Heinesen og mangt, mangt annað - harilum frægar heimabókmentir eins og stór-fengnu lætabókurnar, eitt nú um Sámæl Joensen Mikines og Kirkjubólslarnar

Allan henda stóra bókagávupakka

Bókagarður
Bókinarsaga 8 - Tórshavn - Tlf. 11110

HÖVUÐSVINNINGUR

DEKKSKIFT

Vetrar- ella summerdekk til persónbil v/ áseting

DEKKSÖLAN á SELATRAÐ
497 Selatrað - Tlf. 48195 - 86195

HÖVUÐSVINNINGUR

Í fótafari Meistarans Ísraels-ferð

við **Faroe Travel pf**
ELVAL7X2
Atlantic Airways

Ferðist í heilar 10 dagar í fótafari Meistarans í Heilaga landinum og vitja og uppliv øll tey søguligu stöðini.

Faroe Travel pf
Staravegur 7 - 100 Tórshavn - Tlf. 12600

ELVAL7X2
Atlantic Airways
380 Sörvágur - Tlf. 33344

Sjónarmið

Seriøsiteturin í almennu fíggjarstýringini

Støðan og gongdin í Føroyum er vitnisburður um, at bæði tey fólkavaldu og tey tilnevndu, ið hava havt um hendi almennu fíggjarstýringina her á landi, ikki kunnu roknað sum seriøs fólk. Tey hava havt og hava enn dyggiliga stuðul fólksins. Føroya fólk verður tí við góðari grund av útlendingum ikki roknað sum eitt seriøst fólk í peningamállum.

Havi júst lisið frágreiðing frá einum donsk-føroyskum arbeiðsbólki um føroysk kapitalmarknaðar- og gjaldførisviðurskipti. Henda frágreiðing er dyggiliga staðfesting av at oman fyri standandi niður-støðu, men hetta duga okkara tíðindafólk tíværri ikki at lofta.

Eitt dømi er ætlanin við landsbankanum 1988-94. Bert eitt dømi:

Undirritaði sat í 1988-92 í nevndini fyri landsbankan, fyrra partin av hesum skeiði sum formaður. Í 1992 varð undirritaði ikki afturvælur.

Ætlanin hjá føroyskum embættismannum og politikarum við Landsbankanum var, at Landsbankin beinleiðis skuldi regulera gjaldførisviðurskipti í øllum tí føroyska samfelagnum. T.v.s. ætlanin var, at Landsbankin skuldi ráða yvir eini sera stórar upphædd í gjaldføri, sum hann skuldi flyta úr Føroyum, tá gjaldføri var ríkiligt í Føroyum, og sum hann skuldi flyta til Føroya, tá Føroyum tørvaði gjaldføri. Grein 1 í lógini um Landsbankan er orðað í samsvari við hesa fortreyt, og embættismenn og politikarar greiddu frá hesum sínum ætlanum út í æsir. Har var einki at taka feil av.

Undirritaði var ímóti hesi ætlan. Undirritaði mælti í staðin til, at Landsbankin avmarkaði sína uppgávu til at umsita fíggjarøgnir og fíggjarskuldur landskassan saman við tilhoyrandi uppgávum. Grundgevingin hjá undirritaða var, at ætlanin um slíka regulering av føroyskum gjaldførisviðurskiptum - við at flyta gjaldføri aftur og fram - mátti byggja á tørvandi innlit í fíggjarlugu viðurskiptini hjá Føroyum. Føroyar vóru jú við sínum heimastýri partur av danska gjaldoyrissekinum, og tí var ætlanin um slíka regulering hopisleys, ja, fór at gera stórri skaða enn gagn.

Teir óseriøsu ætlaðu at gera burt á vári 1992. Ávaringur mínar nyttaðu kortini einki. Og á vári 1992 ætlaðu teir sær at gera burt.

Peningastovnamir vóru á vári 1992 sera afturhaldandi við útlánum. Tí kom Jógvan Sundstein, táverandi fíggjarmálaráðharrin, saman við embættisfólki sínum til ta niðurstøðu, at best var nú at fáa Landsbankanum til vega eyka

gjaldføri at flyta til føroysku bankarnar, soleiðis at føroysku bankarnir kundu økja um síni útlán. Viðmerkjast skal, at júst um somu tíð var ætlan frammi um aftur at seta arbeiðið í gongd við undirsjóvartunnlinum undir Vestmannaundi.

Táverandi fíggjarmálaráðharrin Jógvan Sundstein smiðaði tí saman við landsbankastjóranum og fíggjarstjóra landsstýrisins eina lóg, sum álegði landsstýringina at hava innlán í Landsbankanum, sum í minsta lagi svaraði til 15% av bruttójóðarúrtøku (BTU) Føroya í undanfarna ári. So nógv av peningi átti landsstýrið sjálvandi ikki. Tí var ætlanin at senda Jógvan Sundstein út í heiminn til útlendskar bankar við sínum »berømta« smáli fyri at læna 1 milliard krónur at seta í Landsbankan.

Bert viðagiti 6. oktober forðaði Jógvan Sundstein at fara hesa sína klavnaferð út í heiminn!

Tað ber ikki til at halda tðningarmestu fíggjarstýringislógin!

Undirritaði var sum *tan einasti* (!) í nevnd og umsjónar-ráði Landsbankans ímóti hesi ætlan.

Grundgevingin hjá undirritaða var sum omanfyri nevnt: Tá Landsbankin av røttum átti at avmarka sín leiklut til uppgávur í tilknýti til gjaldføris-røkt landskassans, átti minsta-kraivið fyrri innláni ikki at verið knýtt at bruttójóðarúrtøkuni (BTU), men heldur at stöðin á fíggjarlógini.

Næsta grundgevingin hjá undirritaða var, at føroysku bankarnir stóðu til at rapla vegna ovurstór neyðblíðandi útlán. Eingin hjálp lá tí í at veita bankunum eyka gjaldføri til at lána uppáfrutt meira út. Hetta var tvørturímóti sera vanda-mikið!

Undirritaði var tó hin einstaki, ið var ímóti, og 28. apríl 1992 samtykti lögtingin við ovurstórum meirilutu at hava innlán, ið bara nær námynd koma upp á 15% av BTU frá undanfarna ári. Hetta lógarbrót hava fjølmiðlarnir syrgt fyrri at dylja sum mannsmóð.

Tíbetur sluppu hesi óseriøsu fólk ikki at spæla matador við tí milliardini, sum ætlanin var at læna í útlóndum til at seta í Landsbankan. Hinvegin sluppu tey at gera aðrar óhugnaligar ólukkan í 1992 og 1993.

Danskir fíggjarfyrirgongir seta nokur einföld viðurskipti upp á pláss

Uppáfrutt stuttligari er, at frágreiðingin frá dansk-føroyska arbeiðsbólkinum um føroysk kapitalmarknaðar- og gjaldførisviðurskipti gevur undirritaða 100% rætt í øllum sínum sjónarmiðum frá árunum 1988-92!

M.a. verður skrivað í frágreiðingini:

»Det er således ikke muligt f. eks. at opsege »færøsk« likviditet og lade pengene depone i det danske marked. De færøske pengeinstitutter har adgang til det danske penge-marked og vil udføre modsatte rettede transaktioner her, hvilket vil neutralisere en eventuel effekt af sådanne foranstaltninger« (s. 60).

»Fokusering på likviditet til regulering af aktiviteten vil endvidere introducere en u-sund mekanisme i det finansielle system... For så vidt rentabiliteten er i orden, vil finansieringen næppe være noget problem i et marked-orienteret finansielt system« (s. 62).

Undir yvirskriftini »Færøernes Landsbanks rolle« verður skrivað: »Der ses ikke at være grundlag for en egentlig selvstændig færøsk penge- og likviditetspolitik« (s. 64).

Alt hetta royndi undirritaði at greiða frá ári 1988-92, men tá uttan úrslit! Nú hava danskir serfrøðingar givið føroyskum politikarum og embættisfólki alt hetta inn við skeiði! At slíkt yvirhoyr skuldi vera neyðugt visir, hvussu lítill seriøsiteturin hevur verið og framvegis er.

Dømin um tørvandi seriøsitet eru óteljandi. Á vári 1992 var undirsjóvar-

tunnlin roknaður sum tann mest lønandi lógan, sum Føroyar tá kundu gera. Hugfloðið um, hvussu peningur kundi verða nýttur til at skapa varandi arbeiðspláss í útflutningsvinnuni, var ikki til staðar.

Flestall hava eisini hoyrt um roknistykkið hjá Jógvan Sundstein, fyrrv. lógmanni og fíggjarmálaráðharranum, um, hvussu tað fer at bera til at loysa trupulleikarnar við at lækka allar lørir við 40% móti tilsvandi skattalætta í krónum.

Royndin við dansk-føroyska arbeiðsbólkinum um kapitalmarknaðarviðurskipti hevur eydnast so mikið væl, at sama roynd átti at verið gjørd við uppskoti fólkaðlòksins um lønarlækking upp á 40% móti tilsvandi skattalætta í krónum. Ein dansk-føroyskur arbeiðsbólki um hetta mál átti at verið settur 17. august. Bólkurin kundi fingið freist til 31.12.94 at komið við áliti.

Føroysk fjølmiðlafólk arbeiða ikki nógv seriøst. At fjølmiðlafólk (íroknað tey á Dimmalætting) ikki greiða fólk frá rætta samanhenginum, sigur okkum eisini, at hesi fólk ikki hava arbeiðt og ikki arbeidda nógv seriøst. Høvdu tey havt arbeiðt seriøst, so vóru Føroyar ikki komnar í hesa støðuna. Men tað hevði kostað ómetaliga nógv persónliga hjá hesum tíðindafólki at arbeiðt seriøst. Hugsjónarfólk finnst ikki í hesum harkaliði. »Falkar og ømir flúgva ei nógv, mest havhestur flúgur í Føroyum«.

Tórshavn 27.7.94
Ólavur Christiansen